

Szabó Róbert Csaba

AGAMEMNÓN KUTYÁJA, AVAGY A GYŐZELEMRE VÁRVA

DRÁMA

Szereplők:

ALEXISZ NEVRAKI, gazdag főúr, őrszem (54)
NIKOSZ, Alexisz Nevraki fia (20)
FIÚ, Alexisz Nevraki szolgája (18)
COSTAS KANAKARISZ, gazdag főúr (50)
KLÜTAIMNÉSZTRA
AIGHISZTOSZ
AGAMEMNÓN
ELSŐ KISFIÚ (11)
MÁSODIK KISFIÚ (9)

1. JELENET

Palota teteje Mükénében, napszállta. Az őrködő Alexisz mereven bámulja az éjszakát, le-lekoppan a szeme. Fiú jön ételhordóval. Alexisz hirtelen magához tér, kihúzza magát, a Fiú felé sem néz, mereven bámulja a távoli sötétséget.

ALEXISZ Végre megjöttél, te senkiházi! Te anyaszomorító! Megint beleittál a levesembe? És a boromba, he? Felvizezted, mert ostoba vagy, és azt hiszed, nem veszem észre.

FIÚ *(megjátszott ájtatossággal)* Minden úgy van, ahogy mondod, uram! *(Levessel kezdi etetni Alexiszt, kanállal, egyáltalán nem figyel a műveletre, olykor gazdája nyakába önti a levest, fecseg)* Mükéné alszik, te pedig a tűzjelenet lesed, amit Trójából küldenek. Ha a mieink elfoglalják végre a várost. *(Próbál átlesni a vállán)* Tíz éve... hiába próbálkoznak. A sok hős!

ALEXISZ Ne leskelődj, mert kapsz egyet!

FIÚ *(egyáltalán nem akarja nézni, de tudja, hogy a gazdáját ez idegesíti)* Nézhetem? Csak egy kicsit?

Fiú káposztát vesz elő, újra etetni kezdi, a fent említett szemtelenséggel.

ALEXISZ A káposztát nézd!

Fiú leskelődik, a kanállal újra Alexisz nyaka közé zúdítja a forró ételt, Alexisz lekever neki egy pofont.

ALEXISZ Megmondtam! Csak én nézhetem! Én, Alexisz Nevraki!

FIÚ Costas Kanakaris és Thalisz, a Fekteképű is öröket béreltek, nem ők maguk nézik a szemközi hegyen.

ALEXISZ Costas Kanakarisz! Nyalással szerzett címet és vagyont! Thalisz!

Pfuj! Ha engem a király arra kér, hogy figyeljem az őrtüzet, akkor nem bérelek szolgálakat magam helyett.

FIÚ A Piactéren azt mondják, Alexisz Nevraki megbolondult!

ALEXISZ Ki mondja?

FIÚ Sokan!

Eteti.

ALEXISZ De ki?

A Fiú vállat von. Alexisz szembefordul vele.

ALEXISZ Ha legközelebb ezt hallod, mondd azt, hogy Alexisz Nevraki a király hűséges szolgája. Ha ő bolond, a király is az, mert a király parancsát követi, amikor éjt nappallá téve saját háza tetején őrködik.

A Fiú az üresen hagyott őrhelyre mutat, Alexisz észbe kap, hogy elhagyta őrhelyét, gyorsan visszafordul. A Fiú tovább eteti.

FIÚ Azt mondják, nem a király, a királyné állította *(Kezével obszécén mozdulatokat tesz, a fellációt imitálva)* a máglyákat Trójától idáig.

ALEXISZ *(tele szájjal)* Mert szereti, és hazavárja a királyt. Király és királynő, ugyanaz, mindegy ki állította, tökféj.

FIÚ Azt is rebesgetik, a Királyné azért állította a lármafákat, hogy nyugodtan henteregjen.

ALEXISZ Taknyos! Ha nem volnék ilyen vén, ledobnálak a tetőről!

FIÚ Tíz éve fiatalember voltál, miért nem csatlakoztál Agamemnón seregéhez Trója alá?

ALEXISZ Akartam! De a király azt mondta, itthon is kell maradnia megbízható embernek.

FIÚ Azt mondják, a látásod sosem volt valami éles, amiatt!

Alexisz kiköpi a szájából az ételt, megfordul, nyakon csípi a Fiút, a levegőbe emeli.

ALEXISZ Te csupaszcsga! Te varangyosbéka! Szóval te terjeszted!
FIÚ *(sivalkodva)* Az istenek óvjanak tőle! Sose tennék ilyet, uram!
ALEXISZ Te szarjankó! *(Észreveszi, hogy elhagyta őrhelyét, leejti a fiút, vissz-
szarohan)* Ne merj még egyszer ilyet pletykálni rólam! Lelógatlak innen,
a tetőről!
FIÚ *(hízelegve)* Éles a szemed, mint a sasnak, uram! A Királynő szobájába
is beröppenhetsz, bármikor. Neked azt is szabad!
ALEXISZ Bitang!
FIÚ Az asszonyod üzeni, ünnepséget tart három nap múlva, és hogy régóta
látogattad már meg.
ALEXISZ *(kiköp)* Nők!
FIÚ Uram, ha akarod, én felváltalak, míg... *(Félreérthetetlen mozdulatokat tesz
a nemi aktusra.)*
ALEXISZ Te semmirekellő! Kotródj a szemem elől! Arakhneiön jelzőtüzét
nekem kell meglátnom először. Én viszem majd a Királynőnek a hírt,
senki más, hogy Tróját bevettük. Ennél nincsen most fontosabb!
FIÚ Megmondom az asszonyodnak!
ALEXISZ Te csak ne mondj semmit! A múlt héten is meglátogattott. Majd
megint jön.
FIÚ Csoda, hogy nem maradtál le, uram, az őrtűzről!
ALEXISZ Vigyáztam, hogy ne!
FIÚ De mi van, ha mégis? Ha mégis fellobbant, míg te... szóval *(Félreért-
hetetlen célzást tesz a nemi aktusra)...* és nem vetted észre? És ha közben
leégett?
ALEXISZ Te ostoba! A király azóta megérkezett volna! És nappal tisztán
látszik az Arakhneiön hegycsúcsán a máglya! Olyan érintetlen, ahogy tíz
éve fölrakták!
FIÚ Mint úrnőnk, a királyné.
ALEXISZ Rád férne egy nagy verés.
*A Fiú újra megpróbál átlesni Alexisz válla fölött, Alexisz el akarja zavar-
ni, a Fiú mindig hátrébb lép, aztán újra vissza, ezt játsszák párszor, Alexisz
végül elkapja, a hasára fekteti, és bőrszíjat tekerve kezére arra készül, hogy
elverje a szemtelen kölyköt.*
ALEXISZ Most ellátom a bajodat!
Alexisz háttal az őrhelynek, a Fiú szemben vele.
FIÚ Uram! A tűzjel!
ALEXISZ Nem versz át! Megkapod, ami jár, ne félj!
Alexisz ráhúz a Fiú ülepére, a Fiú feljajdul.

FIÚ Ég! Ég az arakhneióni máglya!

Alexisz elengedi, megfordul, döbenten nézi az éjszakában fellobbanó tüzet, majd észbe kap.

ALEXISZ Hamar! Az ünneplőmet!

A Fiú rohan, ládát húz elő, ruhákat hajigál ki belőle.

ALEXISZ Nem ezt!

A Fiú tovább keresgél, rengeteg ruha kerül elő.

ALEXISZ Te idióta! Hogy álljak ebben a Királyné színe elé?

Végül előkerül a megfelelő öltözék, Alexisz elrohan. A Fiú a tüzet nézi megbűvölten.

2. JELENET

Királyi palota. Klütaimnésztra hálószobájában a Királynő Aighisztoszsal üzekedik. Dobogó léptek, Alexisz jön lélekszakadva, feltépi az ajtót. Aighisztosz kiugrik a Királynő ágyából, Alexisz elé áll, Alexisz nekifut, elesik, föltápáskodik.

AIGHISZTOSZ Vak vagy? Kifelé! Zavarod a királynőt!

ALEXISZ A Királynő azt mondta... bármikor bejöhettek, ha...

AIGHISZTOSZ Alszik!

ALEXISZ Égnek!

AIGHISZTOSZ Mi ég, te fontoskodó tulok?

ALEXISZ Arakhneión máglyái.

Aighisztosz lefagy. A Királynő jön, félig meztelen, Alexisz nem mer ránézni a Királynő előbuggyanó melleire.

KLÜTAIMNÉSZTRA *(ijedten)* Biztos vagy benne? Jól láttad?

ALEXISZ *(zavarban)* Hogy jól láttam-e? *(Bizonytalan, a Királynő mellére néz, bámulja)* Trója... a miénk!

KLÜTAIMNÉSZTRA *(eltakarja a mellét, majd Aighisztoszhoz fordul, ijedten, félrehúzza)* A kémeid azt mondták, Agamemnón vesztesre áll.

AIGHISZTOSZ És nem hazudnak.

KLÜTAIMNÉSZTRA *(Alexiszhoz, idegesen)* Megbízhatunk benned? Mi is a neved? Aighisztoszt sem láttad. Nekifutottál.

Alexisz a férfira néz.

ALEXISZ Alexisz Nevraki a nevem! Ha láttam is, nem akarom észrevenni.

Alexisz farkasszemét néz Aighisztoszsal. A Királynő Aighisztoszra néz. Kintről zaj hallatszík, kiabálás, a Fiút hozzák az örök.

FIÚ Uram, uram! A tűzjel nem...

A Fiú meglátja a Királynőt, leborul. Alexisz elképedve nézi, fölemeli a Fiút a földről.

ALEXISZ Beszélj, te disznó!

FIÚ Tévedés! Nem Arakhneión máglyái égnek.

ALEXISZ Micsoda? Hazudsz!

KLÜTAIMNÉSZTRA Hagyd! Honnan veszed, fiú?

FIÚ Könnyű összetéveszteni. De ha egy szögmérőt vesz az ember, és az őrhelyre áll, akkor könnyű kiszámítani, hogy nem az őrtűz lángjai fénylenek. Kórusz dombjai égtek. A 200 éves fa!

ALEXISZ Rosszul láttam, azt mondd, te dög?

AIGHISZTOSZ Azt híresztelik, Agamemnón a rossz szemed miatt hagyott itthon.

ALEXISZ *(rá sem hederítve)* KészüljeteK, mert jön a király!

KLÜTAIMNÉSZTRA Nem az őrtűz égett! Hanem Kórusz 200 éves fája!

ALEXISZ *(kántálva)* A király akármelyik pillanatban itt lehet!

AIGHISZTOSZ *(üvöltve)* Te bolond, vaklárma volt!

KLÜTAIMNÉSZTRA Felvered a palotát!

ALEXISZ Agamemnón visszatért!

FIÚ Uram, jöjjön! Várja az őrhelye!

Alexisz elnémul, körbenéz, forog vele a világ. Indulatosan megragadja a Fiút, majd ellöki.

ALEXISZ *(belerúg a Fiúba)* Tönkretennél, mi? Ez a hála? Kitaposom a beledet! *(Lefogják.)*

KLÜTAIMNÉSZTRA *(megjátszott fennköltséggel, amitől néha rosszul lesz, öklendezik)* Argosz egész népe arra vár, hogy fiai hazatérjenek. Én is. A lányaimat tíz éve nem láttam, a szívem... *(Elcsuklik a hangja)* majd megszakad értük. És Agamemnón király! Az asszony élete nehéz, ha a férje nincs mellette. Bárcsak jól láttad volna, mert akkor már belépett volna a kapun a király! De ahogy hallom, senki nem jön. Hallgasd te is!

Csend, mély csend. Alexisz némán nézi a királynőt. Megnyugszik, elengedik.

ALEXISZ Bocsásson meg, felséged! Az öröm, hogy viszontláthatom a királyt, elvakított.

KLÜTAIMNÉSZTRA Mind vakok vagyunk, ha a királyról van szó!

Alexisz meghajol, nyakon csípi a Fiút, távozni készül.

KLÜTAIMNÉSZTRA Megvakultál, Alexisz.

ALEXISZ *(döbbenet fordul vissza)* Hogy én?!

KLÜTAIMNÉSZTRA Úgy döntöttem, megvakultál. Nem. Látsz. Már. Jól.

Alexisz tanácstalanul áll, a Királynőt nézi.

KLÜTAIMNÉSZTRA Rosszul látsz. A szemed. Vak.

Alexisz vár, majd elindul, karját előrenyújtva, nekimegy a falnak, ahogy a vakok tapogatóznak, egyre vadabbul, mint aki hirtelen tudta meg, hogy elvesztette a látását, elesik, vergődik, feláll, újra falnak ütközik, „megvakul”.

KLÜTAIMNÉSZTRA Mondtam.

A Királyné int a Fiúnak, aki fölemeli gazdáját, és kifelé vezeti.

KLÜTAIMNÉSZTRA Felmentelek az őrség alól! Három napod van, hogy átadd a helyed!

Alexisz és a Fiú megáll egy pillanatra, majd kimennek.

3. JELENET

Alexisz palotájának teteje. Alexisz az őrhelyén. A Fiú tőle ötméternyire ül.

ALEXISZ Átadtad... az üzenetet?

FIÚ Anyám sírjára.

ALEXISZ Nem volt anyád. Mükéné legkoszosabb sikátorából szedtelek össze.

FIÚ Úgy mondtam neki, ahogy kérted. „Costas Kanakarisz! Az Uram,

Alexisz Nevraiki üzletet ajánl neked! Gyere a háza tetejére, ahol a Király megbízásából leskelődik.”

ALEXISZ „Királyi őrséget áll”, te tuskó!

FIÚ Ó, a pátosz! Majd' elfelejtettem.

ALEXISZ Felcsillant a szeme?

FIÚ Mint a hátsóm, miután a kutyák fényesre nyalják.

ALEXISZ És a Kóruszon mit láttál?

FIÚ Ezt a hasábfát találtam nem messze a 200 éves fától.

ALEXISZ *(megnézi)* Máglyákhoz használják. Körberakták a Fát, és felgyújtották!

FIÚ Persze, azt állítják, villám csapott belé.

ALEXISZ És két lábon járt, kovakövel.

FIÚ Az ősi fát, azt mondják, csak villám ölheti meg.

ALEXISZ Ötven éve kiszáradt.

FIÚ Az Oroszlán-kapun át jöttem. Lefizettem az őrt, aki elmondta, tegnap napnyugta előtt Costas Kanakarisz elhagyta Mükéné, és csak hajnalban tért vissza.

ALEXISZ Na, tévedtem mégis! Nem kétlábú, hanem csúszómaszó.

Costas Kanakarisz jön.

ALEXISZ Costas Kanakarisz!
COSTAS Alexisz Nevraiki! Hát megismersz még?
ALEXISZ Bűzlesz, mint az üzekedő kanmacska!
COSTAS Azt hallom, gyengül a látásod!
ALEXISZ A szemem pont olyan jó, mint az orrom.
COSTAS Pedig nem a kuplerájból jövök.
ALEXISZ Tudom! Füstszagod van.
COSTAS Oltani voltam. Felgyújtották a 200 éves ősi fát.
ALEXISZ Amióta az eszem tudom, ki volt száradva.
COSTAS Sajnálom, hogy megzavart a látvány, és azt hitted, Arakheión tüzei égnék.
ALEXISZ Az a fa a hegy irányában állt. Pont az útban.
Alexisz fáradtan, nyögve leül.
COSTAS Megöregedtél a várakozásban.
Costas is leül.
ALEXISZ Öregség – türelem.
COSTAS Ideje lenne átadnod a helyed.
ALEXISZ Tudsz alkalmas embert?
COSTAS Mióta nem aludtál? Egy éve?
ALEXISZ Idős embernek nincs szüksége alvásra.
COSTAS Ha nem adod át a helyed, más üzlet nem érdekel.
ALEXISZ Átadom.
COSTAS *(örömmel, hízelegve, karját ölelésre tárva, Alexisz azonban meg sem rezdül)* Barátom!
ALEXISZ Napsütés, eső, szél. A lábaim alig bírják, de ha lefekszem, minden csontom fáj. Ez az árva etet kanállal, mintha magatehetetlen volnék. Az asszonyom nélkülem szervez ünnepséget, a hitvesi ágyat egy éve nem láttam. A fiamat föl sem ismerném. Ha jönne. De nem jön, tériszonya van.
COSTAS Megértem a döntésedet.
ALEXISZ De azt kérem cserébe, hogy a Kóruszt, őseid földjét add el nekem.
COSTAS *(méltatlankodva)* Kóruszt?! Az ősök földjét? *(Belemegy az üzletbe)*
Jó, legyen.
ALEXISZ Átadom az őrseget neked, de csak két hét múlva.
COSTAS Két hét?!
ALEXISZ Annyi.
COSTAS *(kutatkodón)* Talán megtudtál valamit? Követ érkezett Trója alól?
Két hét alatt eldől a csata?

ALEXISZ Két hétre van szükségem, hogy elszámoljak magammal. Levelet küldök a Királynak, és azt kérem tőle, mentsen fel a rám bízott feladat alól.

COSTAS És ha közben Trója elesik?

ALEXISZ Ahhoz nekem semmi közöm.

COSTAS De a hírt akkor te vinnéd!

ALEXISZ Az este is én vittem, nem volt köszönet benne.

COSTAS Az álhírekért nem jár köszönet.

ALEXISZ Csak akkor nem, ha nem tudjuk, hogy hamis.

COSTAS Szerencsére kiderült.

ALEXISZ Kinek a szerencséjére? *(Előveszi a máglyafát, Costas lábai elé dobja)* A tüzet te gyújtottad.

COSTAS *(nevet)* Óseim szent fáját? Hogy én?

ALEXISZ Az imént adtad el őseid szent földjét. Nem érdekel, jól látom?

COSTAS Rossz a szemed, Alexisz!

ALEXISZ Nem-nem, jól látok én!

COSTAS Rossz betegség! Először csak homályosan látsz, a tárgyak körvonala életlenné válik. Nem ismered föl a barátaid, aztán a rokonaidat sem. Végül magadat sem. Nem ismeresz magadra, ha tükröt tartanak eléd.

ALEXISZ Menj, és gyűjtsd meg Arakheión hegyét, ahogy a király rád bízta, ha eljön az idő.

COSTAS Alexisz Navraki! Két hét? Mi lesz, ha tényleg égni fog Arakheión hegye, és te nem látod meg?

ALEXISZ Trója elestét tőlem fogjátok megtudni legelőször!

COSTAS Vagy ha újra vaklármázol? A Királynő nem fog megint megbocsájtani!

ALEXISZ A Királynő... meg fog bocsájtani.

COSTAS Vak lettél, Alexisz Nevraki!

Csend.

ALEXISZ Majd szólok, ha tényleg nem látok! Mi a válaszod?

COSTAS Három nap! Egy perccel sem több.

Alexisz habozik, majd bólint, Costas el.

ALEXISZ Fiú! Hol vagy?

FIÚ Itt fekszem mögötted, uram!

ALEXISZ Nem láttalak! Hozz bort!

FIÚ Nem láttál?

ALEXISZ Nem, mert a Arakheión hegyét nézem.

FIÚ A bor!

Alexisz hátranyúl, tapogatózva elveszi, fölhajtja, visszaadja a Fiúnak.
ALEXISZ Igyál te is. Jó üzletet kötöttem! Nem gyúlhat többé Arakheión és közöttünk megtevesztő tűz, a Kórusz a miénk. Őriztetni fogom.

Fiú iszik.

FIÚ Három nap?

ALEXISZ Agamemnón győzni fog.

FIÚ Honnan veszed, uram?

ALEXISZ Ez a csúszómászó Costas nem tudja, de én igen. Hogy ha egy szent fa tüzet fog, a Király hazatér.

FIÚ Na de győztesen?

ALEXISZ Agamemnón sosem jönne haza vesztesen.

Csend.

FIÚ Tényleg nem látsz, uram?

Alexisz nem válaszol. A Fiú közel lopózik hozzá, kinyújtja a kezét, elhúzza Alexisz merev tekintete előtt. Ebben a pillanatban Alexisz elkapja a kezét.

ALEXISZ Már mondtam, hogy szólok, ha megvakultam.

4. JELENET

Palota teteje, Alexisz és fia, Nikósz. Szpiridón háttal ül, a látóhatárt nézi, a hegyet, a fia nem mer a háztető széléig menni, ahol az apja áll, mert tériszonya van.

NIKÓSZ Ha egy szent fa tűzre kap, hazatér a király?! Ezt a hülyeséget mégis hol hallottad, apám?

ALEXISZ Az mindegy.

NIKÓSZ Az akhájok visszavonultak. Ajándékot hagytak hátra Priamosznak.

ALEXISZ Közeleg a győzelem.

NIKÓSZ Tróját nem lehet bevenni!

ALEXISZ Trójának pusztulnia kell!

NIKÓSZ Apám, gyere haza! Az egész város azt beszéli, megvakultál.

ALEXISZ Amiért nem nézek rád, azért még látlak.

NIKÓSZ A tekintélyed!

SZPIRIDÓN Az öröket felküldted Kóruszra?

NIKÓSZ Ma este ünnepség van. Ha lejönnél, mindenki látná, hogy rendben vagy.

SZPIRIDÓN Még fátylát sem gyűjthetnek a Kóruszon, megmondtad nekik? Nyers húst egyenek, vagy amit akarnak. Tüzet semmiképp ne gyűjtsanak!

NIKÓSZ Apám, ha újra... ha újra tévedni fogsz, vége a családnak.
SZPIRIDÓN Féltitek a bőrötöket, mi? Mükéné legszebb palotájában laktok.
Mindent én szereztem, a hűségemmel!
NIKÓSZ A Király nem is emlékszik már rád! Tíz éve, hogy elment a há-
borúba.
SZPIRIDÓN Majd eszébe jutok, ha meglát az őrhelyemen.
NIKÓSZ Valld be, hogy meg sem ismertél, amikor feljöttem.
ALEXISZ Jöhetnél gyakrabban is, és akkor rögtön tudnám, ki vagy.
NIKÓSZ Jöhetne bárki, és a fiadnak mondhatná magát.
ALEXISZ Maradj itt velem!
NIKÓSZ Hogy itt?
ALEXISZ És akkor nem felejteném el az arcvonásaidat.
NIKÓSZ Nem lehet. A barátaim. Anyám! Szükségük van rám!
ALEXISZ Az apádnak is szüksége van rád.
NIKÓSZ Legyek a szemed? Szóval mégsem látsz már jól?
ALEXISZ Maradj!
NIKÓSZ Megvakultál!
ALEXISZ Te döntesz!
NIKÓSZ Nem maradhatok!
Szünet.
ALEXISZ Akkor kitagadlak!
NIKÓSZ Tessék?
ALEXISZ Ha nem maradsz, kitagadlak. Semmit nem kapsz!
NIKÓSZ Ez a hely elvette az eszedet!
ALEXISZ Tisztánlátással ajándékozott meg.
NIKÓSZ A Piactérig sem látsz el.
ALEXISZ Nos, maradsz?
NIKÓSZ Apám! Kérlek!
ALEXISZ Nem olyan rossz itt. A Fiú etet. Öltöztet. Neked csak figyelni kell.
És ha fellobban a jel!
NIKÓSZ Nem!
ALEXISZ Ha kigyúl az őrtűz, te lehetsz az első, aki szétkürtöli Mükénében!
NIKÓSZ Nem érdekel az őrtűz!
ALEXISZ Mások ölnének érte!
NIKÓSZ Nem akarok a fiad lenni! Nézz rám!
ALEXISZ Nem tehetem.
NIKÓSZ Én tagadlak ki téged!
ALEXISZ Megtisztelő!

Nikosz távozik. A Fiú jön.

FIÚ Az örök fölmentek a Kóruszra. Csak nyers húst ehetnek. Miért éppen nyers húst? (*Röhög.*)

ALEXISZ Te ökör! Mert nem gyűjthatnak tüzet.

FIÚ A Piac téren azt beszélnek...

ALEXISZ Nem érdekel.

Lentről zene és ének hangjai hallatszanak.

FIÚ Lent elkezdődött a buli.

ALEXISZ Nem vagyok süket.

FIÚ Azt nem mondta senki.

ALEXISZ Kik jöttek el?

FIÚ A Feketeképmű és Costas. De nem látom tisztán.

ALEXISZ Vak vagy?

FIÚ Nem akarok jobban látni, mint a gazdám. Még a végén beképzeltnek tartana, és azt mondaná, a szolgám többre tartja magát gazdájánál.

ALEXISZ Te bolhagané! Trágyaértékesítő! Válaszolj, amit kérdezek, mert megkeserülsz!

FIÚ Nem, nem. A Királyné... ha a szemem nem csal... Persze, elég sötét van... Nem jött el!

ALEXISZ Ne azt sorold, kik nem jöttek el, hanem hogy kik igen.

FIÚ A hiány néha árulkodóbb.

ALEXISZ Hol tanultál meg ennyit okoskodni?

FIÚ Például azt is látom, bár lehet, rosszul... hogy te sem vagy lent.

ALEXISZ Te viszont könnyen lent találhatod magad, ha nem engedelmessz.

FIÚ Szólt a vak oroszlán!

Alexisz meg sem mozdul. Hallgatnak, a letről áradó zenét figyelik.

ALEXISZ Vak oroszlán! (*Nevet.*)

Alexisz feláll, a tető szélé felé sétál.

ALEXISZ Azt hiszik, nélkülem is azok lehetnek, akik voltak. De tévednek.

Én Alexisz Nevraki vagyok. Mükéné leghűségesebb polgára. A királyi ház embere. Vagyok valaki. Fontos feladatot bíztak rám.

Alexisz egyre közelebb ér a tető széléhez, a Fiú növekvő aggodalommal kíséri, a nyomába ér.

ALEXISZ Azt mondják, vak vagyok. Az egész Piac téren ezt sutyorogják. Nem, már nyíltan beszélnek! Hogy már semmire sem vagyok jó. El akarok dobni. Már nem kellek.

A tető szélére ér, még egy lépés, és lezuhan. Mozdul, meginog, de visszanyeri az egyensúlyát. Ezt még kétszer eljátssza.
ALEXISZ Pedig még így is többet érek, mint ők.
Előrelép, a Fiú elkapja, tartja, de nem bírja rögtön visszahúzni, mert nehéz, aztán végül nehezen visszahúzza, a padlón fekszenek.
FIÚ Majdnem lezuhantál!
ALEXISZ Ugyan!
FIÚ Nem vetted észre, hogy a párkányon állsz!
Alexisz a Fiú felé fordul.
ALEXISZ Azt a párkányt én építettem. Elég, ha tudom, hogy ott van.
FIÚ Megvakultál.
Alexisz föláll, tökéletes magabiztossággal az űrhelyéhez megy, útközben kikerüli az ételes kosarat és még néhány más tárgyat, ami az útjába esik, leül a helyére.
FIÚ Most akkor látsz vagy sem?
Alexisz hallgat, a távot kémleli fennköltén.
FIÚ Tudnom kell!
Semmi.

5. JELENET

*Alexisz az űrhelyén. A Királyné jön, szinte nesztelenül, úgyhogy az Őr so-
káiig észre sem veszi. A Királyné áll, és Alexiszt nézi, aki végre észreveszi,
és otthagya űrhelyét.*
ALEXISZ Felség, bocsánat, nem vettem észre!
KIRÁLYNÉ Milyen messzire látni innét.
ALEXISZ Mégsem látok elég messzire ahhoz, hogy megmondjam a jövőt.
De biztosan tudom, hogy győzni fogunk.
KIRÁLYNÉ A múlt már legyőzött minket.
ALEXISZ A háborúkat a jelenben nyerik.
KIRÁLYNÉ A háborúnak vége, Alexisz.
Alexisz csodálkozva néz a Királynéra.
ALEXISZ Vége? *(Az Arakhneiön hegye felé néz egyre zavartabban)* Nem
gyúltak föl a tüzek. Vége? Nem lehet vége!
KIRÁLYNÉ Meghalt.
ALEXISZ A király?!
KIRÁLYNÉ Agamemnón feláldozta a lányunkat, Iphigéniát.

Alexisz szóhoz sem tud jutni.

KIRÁLYNÉ Egy darab hús lett, amit földobtak a parázsra.

ALEXISZ De... mi van, ha... tévedés? Igen, az lehet, tévedés. A király nem tenne ilyet!

A Királyné zokog, vigasztalhatatlan. Alexisz tanácstalanul álldogál mellette.

ALEXISZ Engem a király tett ide! Kérlek, felség, hagyj a helyemen!

KIRÁLYNÉ *(szánakozva nézi Alexiszt)* Te most is csak erre tudsz gondolni!

Most azonnal kotródj! Vége az örökösnek!

ALEXISZ *(felháborodottan)* Az a feketeképu győzte meg felségedet? Cosztasz Kanakari?

KIRÁLYNÉ Te kutya!

ALEXISZ Kitaposom a belét!

KIRÁLYNÉ *(gyűlölettel)* Nekem éles szemű emberek kellene, nem mint te.

Látni akarom, amikor hazajön! A saját szemem kell lássa, hogy gyúlnak ki a tüzek.

ALEXISZ *(könyörgőn)* Három napot ígért felséged!

KIRÁLYNÉ *(a fejét rázza)* Benned nem bízom. Még ma lecserélnék. Végeztem!

Alexisz átöleli a Királyné lábát, aki alig tud kiszabadulni a szorításából, szinte le kell rugdalnia magáról az őrt. A Királyné távozik. A Fiú jön.

FIÚ Menjünk, uram!

Alexisz magába zuhanva ül a tetőn. A Fiú közelebb jön.

FIÚ Uram?

ALEXISZ Elveszítettem a látásomat ezen az átkozott helyen. És miért? Hogy a győzelem estéjén lecseréljenek!

FIÚ Uram, a királyné emberei elindultak a palotából, és hozzák az új őrszemet.

ALEXISZ Éjjel és nappal! Esőben, kánikulában! Meg sem moccantam!

FIÚ Uram, a családja már várja!

ALEXISZ Mint egy kutya!

FIÚ *(a párkányhoz szalad)* Úgy várnak, mint egy hőst odalent! A fiad! Látom a fiad, eljött ő is!

ALEXISZ A feljárót! Zárd le a feljárót!

A Fiú elképedve néz urára.

FIÚ De a Királyné!

ALEXISZ Nem érdekel a Királyné! Zárd le!

A Fiú nem mozdul.

ALEXISZ Lódulj, vagy ledoblak a tetőről! Te senkiházi!

A Fiú bezárja a tetőre vezető ajtót.
 ALEXISZ Ne, várj! Hozass rácsokat! És egy kovácst! Rácsoltsd be!
A Fiú döbbenetben áll, majd elrohan. Hamarosan fém csattogását hallani, ami aztán elhal. Alexis hallgatózza figyel.
 ALEXISZ Hol vagy?
A Fiú jön.
 FIÚ Börtönben.
 ALEXISZ *(kurtán nevet)* Nem fogadunk látogatót!
 FIÚ És én vagyok a rab, és uram az őr, vagy fordítva?
Alexisz nyögve feláll, a párkány felé megy.
 ALEXISZ Az őrszem én vagyok, tudhatnád.
 FIÚ *(közélről követi a veszélyesen botorkáló gazdáját)* Egyszer ültem a város fogdájában lopásért. Pocsék volt a koszt! *(Leköp a tetőről.)*
 ALEXISZ *(a tető szélén halad, időnként megbillen, ilyenkor a Fiú szelíden visszahúzza, Alexis járőrözik a párkányon, hajmeresztő mutatvány)* És ott meddig láttál el? A cellatársad segglyukáig?
 FIÚ *(elismerően bólint)* Ó, azok a kézzelfogható dolgok!
Alexisz folytatja a mutatványát.
 ALEXISZ Így! Hadd lássák, hogy Alexis Nevraki a helyén van! *(Majdnem lezuban, a Fiú rutinosan kapja el, húzza vissza.)*
 FIÚ Ha az esze nem is...
 ALEXISZ Hozass bort, húst, ma ünnepelünk!
 FIÚ A hegyet ne nézzem?
 ALEXISZ *(hezitál)* Néznéd?
 FIÚ *(vállat von)* Ha már ott van.
 ALEXISZ De csak egy félórát. Utána átveszem.
Alexisz lefekszik, elalszik
A Fiú az őrhelyre megy, próbálja utánozni gazdáját, ahogy az örködni szokott. Különböző fennkölt, túlzott pózokat vesz fel. Belefárad. Lefekszik ő is, elalszik.

6. JELENET

Egy tizenegy és egy kilenc év körüli kisleány ül a tetőn egymással szemben, háborúst játszanak két műanyag katonával. Alexis és a Fiú alszik.

ELSŐ KISFIÚ Dzsúúú, tratatatata! Meghaltál!
 MÁSODIK KISFIÚ Van még egy plusz életem!

ELSŐ KISFIÚ Nem, azt már elhasználtad az előbb!
MÁSODIK KISFIÚ Nem én! Kazettás bombát dobtam rád!
ELSŐ KISFIÚ De én előtte mustárgázt lőttem ki rád!
MÁSODIK KISFIÚ Nem játszom többet veled! *(Feláll, otthagya a társát)* Mindig te nyersz!
ELSŐ KISFIÚ Mert gyorsabb vagyok! És nagyobb!
MÁSODIK KISFIÚ Megbeszéltük, hogy én lőhetem ki a mustárgázt! Neked nem is volt mustárgázad!
ELSŐ KISFIÚ Vettem az oroszoktól!
MÁSODIK KISFIÚ Én meg az amerikaiaktól!
ELSŐ KISFIÚ Na, persze!
MÁSODIK KISFIÚ Én is akarok már egyszer nyerni!
ELSŐ KISFIÚ Te egy lúzer nyomi vagy!
MÁSODIK KISFIÚ Nem vagyok!
ELSŐ KISFIÚ De igen, az vagy!
Összeverekednek. Alexisz fölébred a zajra, vakon pislog feléjük, a gyerekek a tetőn hemperegve verekszenek.
ALEXISZ Hé, ki van itt?
A gyerekek tovább verekednek.
ALEXISZ Fió! Hol vagy?
A Fió felébred, ijedten gazdájához fut, nem veszi észre a fiúkat, mert: ő nem látja a gyerekeket.
FIÚ Itt vagyok!
ALEXISZ *(ijedten, zavarodottan)* Te csapsz ekkora lármát?
A Fió értetlenkedve körülnéz.
FIÚ Lärmát?!ALEXISZ Hallgasd!
ELSŐ KISFIÚ Örülj, hogy nem egy szkád-rakétát vágtam hozzád!
MÁSODIK KISFIÚ Az Kuwaitban volt!
Tovább verekednek.
ALEXISZ Nem látod?
FIÚ *(körülnéz)* De mit?!ALEXISZ Hé, kik vagytok?
A két kisfiú riadtan abbahagyja a verekedést, Alexisz felé fordulnak, most eszmélnek, hogy nincsenek egyedül, mintha eddig ők sem vették volna észre Alexiszt.
ELSŐ KISFIÚ *(a Második kisfiúnak, sűgva)* Ne mondd meg neki a neved!
MÁSODIK KISFIÚ *(sűgva)* Jó! De miért?

ALEXISZ Mit sutyorogtok?

FIÚ (*kétségbeesetten*) De uram! Nincs ott senki! Kinek beszélsz?

Alexisz leintí.

ALEXISZ Többen is vagytok?

A két kisleány egymásra néz, az Első figyelmezteti a Másodikat, nehogy megszólaljon.

ALEXISZ Kértek enni?

A két kisleány egymásra néz. Látszik rajtuk, hogy éhesek. Alexisz étel után tapogat, majd a gyerekek felé nyújtja a Fiú elképedt tekintete előtt, majd leteszi maga elé a földre.

ALEXISZ Tudom, hogy éhesek vagytok.

ELSŐ KISLEÁNY (*súgva*) Vedd el!

A Második kisleány az enniivalóhoz araszol, elveszi, visszafut vele a társához, möhön enni kezdenek.

ALEXISZ Hogy jutottak fel ide?

A két kisleány csodálkozva néz egymásra.

MÁSODIK KISLEÁNY Átmásztunk a kerítésen.

Alexisz a Fiú felé néz megrovón, majd a gyerekek felé fordul vaksi tekintettel.

ALEXISZ Ott szemben, a túloldalon van egy hegy. Azon egy máglya. Ha az kígyúl, jön a király!

ELSŐ GYEREK Ez egy mese?

ALEXISZ Mese?

MÁSODIK GYEREK Mi a vége?

ALEXISZ Hát, a király hazaérkezik, és felül a trónjára.

ELSŐ GYEREK (*felvidul*) Happy end?

ALEXISZ (*zavarban*) Happy?

MÁSODIK GYEREK Utálom a happy endet!

ELSŐ GYEREK Nem si utálad!

MÁSODIK GYEREK Mikor nem utáltam, na, mikor?

ELSŐ GYEREK Sírtál az Oroszlánkirály végén!

MÁSODIK GYEREK Mert utáltam!

ELSŐ GYEREK Imádtad! Pumba!

MÁSODIK GYEREK Te vagy Pumba!

ELSŐ GYEREK Nem, én Simba vagyok! Megegyeztünk!

MÁSODIK GYEREK Az tegnap volt!

ELSŐ GYEREK Az út végéig én leszek Simba!

MÁSODIK Egy frászt!

Hajba kapnak, Alexisz szétválasztja őket, a Fiú döbbenetesen nézi gazdáját: ő csak annyit lát, hogy Alexisz a levegőt markolássza.

ALEXISZ Hé! Hé! Nyugalom! Miről beszéltek korábban?

ELSŐ KISFIÚ *(durcásan)* A mustárgázzól.

ALEXISZ Az mi?

A gyerekek komolyan néznek Alexiszra, majd elnevetik magukat.

ELSŐ KISFIÚ Ez azt sem tudja, mi az a mustárgáz! Nem volt még háborúban!

Nevetnek jóízűen.

ALEXISZ Trójából vagytok?

A fiúk hallgatnak, majd újra kirobban belőlük a nevetés.

FIÚ Uram, jól vagy?

ELSŐ KISFIÚ Trója?! *(Habotázik)* Brad Pitt, mi?!

A Második kisleány is fetreng a nevetéstől.

ALEXISZ Brad Pitt... az apátok?

A fiúk visítanak a röhögéstől. A Fiú körbejár a tetőn, megáll a kisleányok mellett, de nem látja őket. Aggódva figyel a gazdáját.

ALEXISZ És hová mentek?

A két kisleány egymásra néz.

ELSŐ KISFIÚ Görögben vagyunk, nem?

Alexisz zavartan bólint.

MÁSODIK KISFIÚ Megyünk nyugatnak.

ELSŐ KISFIÚ Te nem oda jössz?

ALEXISZ Nekem örködnöm kell.

A kisleányok félve néznek rá.

ALEXISZ Hol vannak a születek?

Az Első kisleány homlokráncolva néz Alexiszra.

ELSŐ KISFIÚ Hát, itt, nem látod?

MÁSODIK KISFIÚ Sose hagynának magunkra.

Alexisz nézi a tetőt, de a Fiún és a kisleányokon kívül senkit sem lát.

MÁSODIK KISFIÚ *(dicselkedve)* Az én apukámnak hiányzik a bal lába.

ELSŐ KISFIÚ *(büszkén, győzedelmesen)* Az enyémnek a bal karja és a jobb lába!

MÁSODIK KISFIÚ Nem, mert a bal!

ELSŐ KISFIÚ Jobb!

MÁSODIK KISFIÚ Az enyémnek nincs meg egyik kézfeje sem!

ELSŐ KISFIÚ Az is valami?! Az enyémnek egyik lába sincs meg!

MÁSODIK KISFIÚ Az enyémnek se a lába, se a karja!

ELSŐ KISFIÚ *(győzedelmesen)* Láb, kar és vese!

Megjelennek a szülők: a háború nyomorékjai. Alexisz rémulten nézi őket.
MÁSODIK KISFIÚ (*vége eszébe jut egy nyomós érv*) Az én apukámnak hiányzik a feje!

Csend. Alexisz rosszul van a látványtól. A Fiú áll, csak a gazdáját látja.
ELSŐ KISFIÚ (*Alexiszhoz*) És neked mi bajod van?

ALEXISZ (*sírva*) Megvakultam.

Az Első kislefű Alexisz mellé lép, Alexisz balántékára teszi a kezét.
ELSŐ KISFIÚ Nem! Most látsz igazán!

Hosszan vonulnak a háború áldozatai.

7. JELENET

Alexisz és a Fiú. Alexisz a tető közepén ül, biztonságos távolságban a párkánytól. magába roskadva. Fiú örködik, bár nem túl nagy igyekezettel.

FIÚ Télen-nyáron egykedvűen, csak állott rendületlenül, / S figyelt az őrszem Atreusz kőházának magas tetőzetén.

Fiú a gazdájára sandít, akit nem nagyon hatnak meg a verssorok, magába roskadva ül. Fiú kibúzza magát, mintha róla szólnának a sorok.

FIÚ A dúsfalú, drága Mükénai díszpalotájának tág tetejéről / körbevigyázva a sziklás, argoszi tájat. Most valahára / jó hírei vannak. A távolban föl-föllobbanó lángot / vél látni, s előre örvend: fáradozása ma véget érhet.

ALEXISZ (*vége eszmél*) Mit gajdolsz, te anyaszomorító?

FIÚ Verset írok.

ALEXISZ Verset? Minek?

FIÚ Valahogy meg kell magyaráznom a családnak, hogy megbolondultál.

ALEXISZ Folytasd!

FIÚ Eddig jutottam.

ALEXISZ A kovácsot hívtad?

FIÚ Már nem dolgozik, felhagyott a mesterséggel, azt állítja. Itt ragadtunk.

ALEXISZ Akkor csak folytasd nyugodtan a versed.

FIÚ Folytatom.

Csend. Valaki közeledik. Köpenyes alak, Agamemnón átmászik a kerítésen, körülnéz a tetőn.

FIÚ Hé, hogy jutottál át a rácson?

Az alak körülnéz, megnézi a rácsokat.

AGAMEMNÓN Leromboltam Trója erős falát, nehogy már egy rác...

ALEXISZ Ne fárassz!

Fiú ijedten néz a köpenyes alakra, majd Alexiszra. Fiú a szemközti hegyet nézi, de ott minden csendes.

FIÚ Hogyhogy nem ég akkor a tűzlánc?!

AGAMEMNÓN Talán elázott a kovakő!

ALEXISZ Micsoda marha!

Agamemnón sértetten néz a földön heverő Alexiszra.

AGAMEMNÓN *(a Fiúhoz)* Ki ez az alak?

FIÚ Az őrszem.

AGAMEMNÓN Akkor jó helyen járok. Fuss, jelentsd a királynénak, hogy megérkeztem.

ALEXISZ Ahhoz először a kovácsot kéne öntudatra ébreszteni.

AGAMEMNÓN Nem hallod, te bolond!

A Fiú ijedten hajbókol Agamemnón előtt.

FIÚ Azonnal indulok, felség!

ALEXISZ *(röhögve)* Várj, átdoblak a párkányon!

AGAMEMNÓN Helyes, menj, jelentsd, hogy Tróját porig romboltuk. Győztünk!

ALEXISZ Gratulálok!

FIÚ *(súgva)* Gazdám! Itt a király!

ALEXISZ *(végre némi érdeklődést mutatva)* A király?! *(Izgalommal)* A király?!

Alexisz feláll, Agamemnón elé áll.

FIÚ Vegyem elő az ünnepi ruhád?

ALEXISZ Abban vagyok, tökfej!

Alexisz egy szál alsóban. Fiú elnézést kérő tekintettel néz Agamemnónra.

FIÚ *(sürgetően)* Indulni kéne!

ALEXISZ *(kikacsint a Fiúnak)* Szóval, te vagy a király?

AGAMEMNÓN Én.

ALEXISZ De hát nem is ég Arakheión tüze!

AGAMEMNÓN Az most mindegy!

ALEXISZ Már hogy lenne az! Tíz éve várok arra, hogy kigyúljon!

AGAMEMNÓN Attól még én én vagyok.

ALEXISZ Tűzjel nélkül?! Soha!

AGAMEMNÓN Te bugris! Látod a koronámat? Én vagyok az, Agamemnón, aki legyőzte a trójaiakat! Nem kell jelzőtűz!

ALEXISZ Nem látom a koronádat! Hol a kíséreted? A győzelmi menet?

AGAMEMNÓN Csak egy jósnőt hoztam magammal, az is lent vár.

ALEXISZ Furcsa király vagy.

AGAMEMNÓN Mükéné királya.

Alexisz vár, majd vállat von.

ALEXISZ Nekem mindegy! Legyen! *(Újra kikacsint a Fiú felé)* Felség! *(Fé-
jet hajt.)*

AGAMEMNÓN *(megnyugszik)* Te pedig biztos... *(Nem jut eszébe a név.)*

ALEXISZ Alexisz Nevraki!

AGAMEMNÓN Á, igen!

ALEXISZ Hosszú évek óta itt állok. Bár azt pletykálják, csupán egy éve.

AGAMEMNÓN Derék! De most már menj, és jelentsd a királynénak...

ALEXISZ Az Arakhneión hegye, mondhatni, a barátom. Ha becsukom a szemem, akkor is látom a körvonalait.

Agamemnón az őt vak szemeit nézi.

AGAMEMNÓN Ember, te megvakultál!

ALEXISZ *(legyint)* Ehhez a munkához nem kell szem. Trója idáig látszik.

Agamemnón bosszúsan nézi az őt, hallgat pár pillanatig.

AGAMEMNÓN A háborút megnyertük. Trója a földdel egyenlő, nem lát-
hatod.

ALEXISZ Trója jól látszik. De te, valóban itt vagy...?

AGAMEMNÓN Fejezd végre be ezt a cirkuszt! Menj, és végezd a köteles-
séged!

ALEXISZ Mert én nem látlak.

AGAMEMNÓN *(kivonja a kardját)* Most!

ALEXISZ És kinek a hülye ötlete volt?

AGAMEMNÓN Kettéhasítalak!

ALEXISZ Ez a máglyalánc! Ki találta ki? Most már elárulhatod, hogy te
voltál az.

AGAMEMNÓN Már nem emlékszem.

ALEXISZ Mesélj el mindent! Hogy a költő mindent halljon, és hűen adja
vissza, ha megéneкли.

AGAMEMNÓN *(felcsillan a szeme)* Ez a fiú itt? Költő?

ALEXISZ Ó, igen! Mutasd meg neki!

A Fiú döbbenetesen hallgat.

ALEXISZ Na, gyerünk!

FIÚ Ti istenek, kínomnak véget vessetek; / egy hosszú éve őrködöm, s úgy
fekszem itt / az Átridák tetőjén hasmánt, mint az eb.

Alexisz kutyaként vonyítani kezd.

ALEXISZ Tovább!

FIÚ Ennyi.

ALEXISZ *(bocsánatkérően)* Itt tartunk most, felség!

AGAMEMNÓN Menj, és jelentsd a királynénak, hogy érkezem!

Alexisz vaksi szemével a királyt nézi. Lassan bólint, megveregeti a feldúlt király vállát, bár alig éri fel.

ALEXISZ Megyek! Jelentem!

Alexisz elindul a párkány felé, majd mielőtt még a Fiú bármit is tehetne, a mélybe veti magát, letről hatalmas csattanás, ahogy földet ér a test. Fiú döbbenten nézi. A király zavarban van, köhécsel, egyik lábáról a másikra áll.

AGAMEMNÓN Akkor most... mi legyen?

A Fiú a királyra néz, meg sem tud szólalni a döbbenettől.

FIÚ Felség, tényleg használtak kazettás bombát?

Agamemnón megköszörüli a torkát, zavarban van, majd úrrá lesz magán.

AGAMEMNÓN Mi? Ugyan! Hazugság!

A Fiú bólint.

AGAMEMNÓN *(súgva)* Az amerikaiak terjesztik.

FIÚ Akkor jó, megyek. Jelentem a királynénak, hogy...

Agamemnón helyeslőleg bólint, körülnéz a tetőn, kinéz a párkányról, elfordítja a fejét. Elgyakorol pár mozdulatot: a győzelmi bevonulást tervezi, jobbra-balra köszönget, bólogat a fejével, a karját a magasba emeli. A két kisleány jön, kíváncsian nézik a gesztikuláló férfit.

AGAMEMNÓN *(beszédet próbálgat)* ... és akkor az akháioiok bevitték a falovat...

ELSŐ KISFIÚ *(Második kisleányhoz)* Te tudod, mi az a faló?

MÁSODIK KISFIÚ Mint egy drón, csak nem repül.

ELSŐ KISFIÚ Nehogy már ennek lenne egy drónja!

MÁSODIK KISFIÚ Hagyd, ő egy király.

ELSŐ KISFIÚ Király?!

Nevetni kezd, majd a Második kisleányra is átragad. Fetrengnek a földön a nevetéstől.

VÉGE

* A szövegben részleteket használtam fel Kovács András Ferenc Mikor az őrszem meglátta a fényt című verséből, valamint Aiszkülosz Agamemnón című tragédiájából Devecseri Gábor fordításában.